

Slutrapport – YH-acceleratorn Familjen Helsingborg

1. Sammanfatta projektets grundidé, mål, aktiviteter och partners/medverkande?

Grundidén med YH-acceleratorn var att bidra till utvecklingsområdet "Företagsamhet" där kommunerna i Familjen Helsingborg gemensamt vill arbeta för en ständigt bättre kompetensförsörjning och verka för att företag ska växa snabbare. Det finns en hög efterfrågan på kvalificerad yrkeskompetens från flera av de stora branscherna inom Familjen Helsingborg som t.ex. tillverkande industri, logistik, besöksnäring och hälso- och sjukvård. Målet med YH-acceleratorn var att försöka förbättra och effektivisera företagens kompetensförsörjning både kortsiktigt och långsiktigt genom att säkerställa en tillfredsställande volym av Yrkehögskoleutbildningar (YH-utbildningar) i Familjen Helsingborg som matchar arbetslivets kompetensbehov.

Projektet hade tre huvudsakliga mål:

- Utveckla, testa och formalisera YH-acceleratorns arbetsmodell, erbjudande och tjänster i nära dialog med företag, befintliga och potentiella utbildningsanordnare i nordvästra Skåne.
- Kartlägga branscher som har kompetensbehov som motsvarar YH-utbildning och matcha dessa med utbildningsanordnare.
- Aktivt bidra till att befintliga och nya utbildningsanordnare kan skicka in fler ansökningar till Myndigheten för Yrkehögskoleutbildning för att starta efterfrågade YH-utbildningar på uppdrag av näringslivet i Familjen Helsingborg.

YH-acceleratorn hade som mål att göra minst sju kvalificerade matchningar per år mellan företagskluster med anställningsbehov och lämpliga utbildningsanordnare som resulterade i nya ansökningar till Myndigheten för Yrkehögskolan för att möta arbetslivets efterfrågan på fler YH-utbildningar.

Projektets aktiviteter kan sammanfattas i tre övergripande områden:

1. Kartläggning kompetensbehov

För att kunna göra kvalificerade matchningar mellan arbetslivets kompetensbehov och YH-utbildningar har projektet lagt stor vikt på att kartlägga och analysera arbetslivets kompetensbehov. Referensgruppen som består av medarbetare från både näringslivs- och arbetsmarknadsenheter inom Familjen Helsingborg har tillsammans under projektet testat och utvecklat olika metoder för gemensam kompetenskartläggning.

Under första året genomfördes kvalitativa intervjuer med vars kommuns fem största arbetsgivare som referensgruppen sedan sammanfattade och analyserade. Under andra året testade referensgruppen att göra en gemensam "ringvecka" där vi arbetade fram ett gemensamt frågebatteri och en google-enkät för att dokumentera företagens svar. Referensgruppen testade frågebatteriet på tre stora branscher inom Familjen Helsingborg (tillverkande industri, besöksnäring och logistik) och fick på relativt kort tid fram ett svarsunderlag där vi kunde se mönster och klustra ihop företag från olika kommuner med liknande behov.

Referensgruppen genomförde två ringveckor under det andra projektåret och aktiviteten kommer att fortlöpa även efter projektets avslut.

2. Kickoff YH-anordnare

Under projekttiden har YH-acceleratorn genomfört två stycken "Kickoffer" för YH-anordnare i och utanför Familjen Helsingborg. Syftet med denna aktivitet är att kommunicera Familjen Helsingborgs efterfrågan på kvalificerad yrkeskompetens och inspirera YH-anordnare att omvandla dessa behov till konkreta utbildningsansökningar. Under Kickofferna har YH-acceleratorn presenterat en nulägesbild av arbetsmarknadsregionen Familjen Helsingborg samt bjudit in representanter från branscher i Familjen som har fått berätta om sina framtida kompetensbehov.

Kickofferna har livestreamats och sänts digitalt för att möjliggöra för så många YH-anordnare som möjligt att delta. Utvärderingarna från båda Kickofferna som genomförts under projekttiden visar att innehållet i mycket hög utsträckning möter YH-anordnarnas förväntan och att de önskar att fler regioner i landet kan erbjuda något likvärdigt.

3. Branschdialoger och matchningar

Under projektet har YH-acceleratorn genomfört två omgångar med branschdialoger. Under våren (feb-maj) bjuder YH-acceleratorn in branschrepresentanter och YH-anordnare till dialoger kring en rad prioriterade kompetensbehov som kan omsättas till YH-utbildningar. Genom branschdialogen matchar YH-acceleratorn ihop branscher och företagskluster med YH-anordnare som kan sätta ihop en utbildning som motsvarar branschens behov. Efter genomförd branschdialog arbetar YH-anordnaren fram en ansökan som sedan styrks av branschen med hjälp av referenser och avsikter innan YH-anordnaren skickar ansökan till Myndigheten för Yrkeshögskolan i juni.

Under första projektåret genomförde YH-acceleratorn dialoger med ett 70-tal företag och arbetsgivare i Familjen Helsingborg som matchades mot YH-anordnare och resulterade i 21 YH-ansökningar som skickades in till Myndigheten för Yrkeshögskolan i september 2020.

Våren 2021 genomförde YH-acceleratorn ett 10-tal branschdialoger som engagerade över 100 företag och arbetsgivare i Familjen Helsingborg och resulterade i 15 YH-ansökningar som YH-anordnare skickade in till Myndigheten för Yrkeshögskolan i juni 2021.

YH-acceleratorn har under projektets test-och utvecklingsfas samarbetat och arbetat tillsammans med följande parter:

- En särskild referensgrupp med medarbetare från näringslivs-och arbetsmarknadsenheter från flertalet kommuner inom Familjen som samarbetat kring kartläggningar av delregionala kompetensbehov som kan matchas mot YH-utbildning.
- Styrgrupp bestående av arbetsmarknad och näringslivsdirektör från Helsingborg och Landskrona samt representanter från tongivande branscher inom Familjen Helsingborg. Under första projektåret var även Sydsvenska Handelskammarens expert på Kompetensförsörjning med i styrgruppen.
- Stående medverkan på YH Collections möten för att lyssna in, stötta och samarbeta med befintliga YH-anordnare inom Familjen Helsingborg.
- Stående medverkan i RYH-gruppen som är ett regionalt nätverk för tillväxten av YH-utbildningar i Skåne.

- Återkommande dialog med Familjen Helsingborgs Näringslivs nätverk, Valkompetens, Teknik College, Vård-och Omsorgs College, IT Kompetensrådet.

2. Har de planerade målen/effekterna av projektet uppnåtts?

0=nej 1=några 2=ja

Gör en analys - vad ligger bakom att effekter uppnåddes och/eller inte uppnåddes?

YH-acceleratorn har uppnått samtliga mål nedan:

- Utveckla, testa och formalisera YH-acceleratorns arbetsmodell, erbjudande och tjänster i nära dialog med företag, befintliga och potentiella utbildningsanordnare i nordvästra Skåne samt medarbetare från näringslivs- och arbetsmarknadsenheter från kommunerna i Familjen Helsingborg.
- Kartlägga branscher som har kompetensbehov som motsvarar YH-utbildning och matcha dessa med utbildningsanordnare.
- Aktivt bidra till att befintliga och nya utbildningsanordnare kan skicka in fler ansökningar till Myndigheten för Yrkehögskoleutbildning för att starta efterfrågade YH-utbildningar på uppdrag av näringslivet i Familjen Helsingborg.
- Göra minst sju kvalificerade matchningar årligen mellan företagskluster med anställningsbehov och lämpliga utbildningsanordnare som resulterade i nya ansökningar till Myndigheten för Yrkehögskolan för att möta arbetslivets efterfrågan på fler YH-utbildningar. (2020 genomförde YH-acceleratorn matchningar som ledde fram till 21 YH-ansökningar och 2021 genomfördes matchningar som resulterade i 15 YH-ansökningar).

Sammantaget har dessa matchningar resulterat i att fem nya YH-anordnare har etablerat sig i Familjen Helsingborg med YH-utbildningar som motsvarar ca 500 utbildningsplatser fram till 2025. YH-acceleratorn har även medverkat till att starta flera satellitutbildningar vilket innebär att YH-utbildningar kommer finnas tillgängligt i fler av Familjen Helsingborgs kommuner. När projektet startade fanns det YH-utbildningar i fem av Familjens Helsingborgs kommuner och till hösten 2022 kommer sju av Familjens Helsingborgs kommuner kunna erbjuda YH-utbildning till sina invånare på hemmaplan.

En anledning till projektets höga måluppfyllelse är tajmingen. När YH-acceleratorn startade i februari 2020 fanns det ett stort tryck och engagemang för YH-utbildningar hos företag, utbildningsanordnare, politiker och beslutsfattare. Region Skåne gjorde offensiva satsningar för att stärka den regionala tillväxten av YH-utbildningar. Nationellt genomförde Regeringen en extra satsning på ca 740 miljoner för att öka volymen av YH-utbildningar och kortare kurser som en av flera insatser för att möta en högre efterfrågan på utbildning i kölvattnet av pandemin.

2020 slog hårt mot många branscher i nordvästra Skåne och många företag tvingades att varsla och permittera anställda. Pandemin påskyndade den digitala transformationen vilket gjorde att företagens behov av specifika kompetenser snabbt ökat. Detta ökade trycket på utbildningssystemet och söktrycket till Familjen Helsingborgs pågående YH-utbildningar och korta kurser var rekordhøgt under 2020 och 2021.

En annan förklaring till att målen uppfylldes kan vara att YH-acceleratorns arbetsmodell bygger på en redan fungerande metod. YH-acceleratorns metod och tillvägagångssätt är inspirerad av Eskilstuna kommuns YH Center som varit i drift sedan 2015. Det är ingen självklarhet att kopiera en fungerande modell på kommunal nivå och försöka applicera på en delregion med 11 kommuner, men startsträckan blir betydligt kortare än om man startat från noll.

3. Har parterna i projektet deltagit som planerat?

0=nej 1=delvis 2=ja

Deltagandet i projektet fungerat över förväntan bra. Inledningsvis gick det lite trögt att rekrytera medarbetare från övriga kommuner in i referensgruppen, men en framgångsfaktor i arbetet är att vi enbart fokuserat att arbeta med de kommuner som vill vara med. Allt deltagande i projektet från övriga kommuner i Familjen Helsingborg har byggts på 100 % frivillighet. Det innebär att alla kommuner inte varit representerade i referensgruppen, men i takt med att projektet utvecklades har fler valt att ansluta. När vi genomförde aktiviteten "Ringvecka" under hösten 2021 för att tillsammans kartlägga kompetensbehov hos några utvalda branscher var det fler kommuner som anslöt sig till referensgruppen och vill vara med.

Styrgruppen har aktivt deltagit på mötena och fungerat som ett strategiskt bollplank till projektledaren. De tre näringslivsrepresentanter som deltagit på styrgruppsmötena har bidragit med intressanta perspektiv och nya infallsvinklar vilket utvecklat projektet i en positiv riktning.

Överlag har det funnits ett högt engagemang för YH-acceleratorn hos projektets primära målgrupper företag och utbildningsanordnare. Under projektets 22 månader har YH-acceleratorn samarbetat med över 100 enskilda företag och ett 20-tal utbildningsanordnare som aktivt engagerat sig i branschdialoger, kickoffer och bidragit med värdefulla kunskaper och insikter. Utan företagets och utbildningsanordnarnas engagemang och bidrag hade YH-acceleratorn inte lyckats nå önskade mål, resultat och effekter.

4. Har projektet kunnat hålla tidplanen?

0=nej 1=delvis 2=ja

Den ursprungliga tidplanen för projektet var 12 månader. På grund av pandemin och den ökade efterfrågan på YH-utbildningar fick projektet förlängd finansiering ytterligare ett år. Inom ramen för förlängningen har projektet hållit tidplan.

5. Har projektet kunnat hålla budget?

0=nej 1=ja 2=ja+medel över

För fullständig ekonomisk redovisning, se bifogad bilaga "Ekonomi utfall YH-acceleratorn 2021_2022".

6. Redogör kort för hur den ekonomiska projekthanteringen, budget och uppföljning fungerat?

YH-acceleratorn har haft en relativt enkel budget att förhålla sig till där vi fått ett grundbidrag från Familjen Helsingborg och haft medfinansiering från Region Skåne. Medfinansieringen från Region Skåne har möjliggjort att vi under det andra projektåret kunde anställa en projektmedarbetare på deltid för att backa upp projektledaren, framförallt under projektets mest intensiva period under våren då samtliga branschdialoger och matchningar genomförs. Den extra projektmedarbetaren har varit helt avgörande för projektets resultat sett till antal matchningar som genomförts som resulterat i konkreta YH-ansökningar eller satellitutbildningar.

Det finns förbättringspotential gällande den ekonomiska projekthanteringen från stadens ekonomiavdelning. Det blev minst sagt lite rörigt förra sommaren när stadens ekonomiavdelning som hanterar Familjen Helsingborgs medel skulle föra över projektmedel till NoD:s konto. Det slutade med att Familjen Helsingborg fick en intern påminnelsefaktura i ett rött kuvert för att något i den interna faktureringen inte fungerade. Detta kanske är en olycklig engångsföreteelse och egentligen enbart ett potentiellt problem när Helsingborgs stad är projektägare av test-och utvecklingsprojekt, men det kanske ändå kan vara värt att se över rutiner kring fakturering av projektmedel så detta inte behöver upprepas.

7. Har projektet fått stor spridning i Familjen?

0=mindre 1=enligt plan 2=större

Gör en kort analys av varför spridningen inom Familjen lyckats eller inte lyckats.

En anledning till att YH-acceleratorn fått stor spridning i Familjen är att kompetensförsörjningsfrågan ligger högt upp på alla kommuners agenda. I de nationella mätningar som t.ex. Svenskt Näringsliv genomför anger 7 av 10 företag att bristen på kompetent arbetskraft är det absolut största tillväxthindret. Det finns en genuin nyfikenhet hos både politiker, tjänstemän och företag kring hur man kan arbeta för att lösa den frågan. Flera ledamöter i Familjen Helsingborgs styrelse har återkommande lyft YH-acceleratorn som ett gott exempel på hur Familjen Helsingborg kan samverka kring kompetensförsörjning.

Deltagarna i referensgruppen har även fungerat som väldigt goda ambassadörer för projektet och marknadsfört YH-acceleratorn för både kollegor och företag de träffat. Projektet har vid återkommande tillfällen blivit inbjuden att föreläsa på näringslivsfrukostar och andra sammankomster i flera av Familjens kommuner.

8. Om projektet uppmärksammas utanför Familjen Helsingborg ska du sammanfatta det här

Flera andra skånska kommuner har hört av sig och är nyfikna på hur Familjen Helsingborg arbetar med YH-acceleratorn. Projektet har presenterats för näringslivscheferna i Malmö-Lund regionen och även för det näringslivschefs-nätverk som drivs av Region Skåne.

YH-acceleratorn har även haft ett erfarenhetsutbyte med [AkademiNorr](#) som är ett nätverk mellan tretton kommuner från Norrbottens, Västerbotten, Jämtlands-och Västernorrlandslän som gränsöverskridande samverkar kring YH och högre utbildning.

Projektet har även varit och besökt representanter från näringslivsavdelningen och arbetsmarknadsförvaltningen i Norrköpings kommun som är på gång att utveckla ett nytt koncept kring hur deras kommun ska arbeta med tillväxt av YH-utbildningar.

YH-acceleratorn har under projekttiden haft återkommande dialog med Eskilstuna och Växjö kommun som arbetar på liknande sätt med matchningar mellan utbildningsanordnare och företag/branscher med kompetensbehov.

Myndigheten för Yrkehögskolan har uppmärksammat YH-acceleratorn och generaldirektören för Myndigheten var på studiebesök i Helsingborg i december 2021 för att träffa utbildningsanordnare och företag från Familjen Helsingborg och ta del av YH-acceleratorns arbete.

9. Hur kommer resultatet av projektet påverka framtiden? Det kan både handla om insatser som blir en del av den ordinarie verksamhet i kommunerna eller handla om en engångsinsats i projektet som kommer sätta avtryck framöver.

YH-acceleratorns aktiviteter och insatser kommer att implementeras och vidareutvecklas efter test- och utvecklingsperiodens avslut. Samtliga kommuner i Familjen Helsingborg har tecknat ett formellt samverkansavtal som möjliggör en direktfinansiering av YH-acceleratorns fortsatta verksamhet under hela 2022 med möjlighet till förlängning under 2023.

Projektet kommer drivas operativt från Helsingborgs stads avdelning för Näringslivs-och destinationsutveckling i nära samarbete med den referensgrupp, bestående av medarbetare från näringslivs-och arbetsmarknadsenheter från övriga kommuner i Familjen, som varit aktiv under projektfasen.

10. Lärdomar! I sammanfattning, vad har ni lärt er av detta projektet? Både kring projektets innehåll och kring att driva test- och utvecklingsprojekt genom Familjen Helsingborg. Vad behöver vi ta med oss i Familjensamarbetet inför framtiden?

Under projektets gång har styrgruppen gjort ett par intressanta reflektioner och lärdomar för det fortsatta arbetet framåt:

1. Hur ska vi kunna hjälpa arbetslivet med kompetensförsörjning om söktrycket är lågt eller näst intill obefintligt till de nya YH-utbildningar som startas i Familjen Helsingborg?

Det går att konstatera att YH-acceleratorns arbetsmodell fungerar i bemärkelsen att få fler YH-utbildningsplatser till Familjen Helsingborg som matchar efterfrågade kompetensbehov. Även om det varit ett rekordhøgt söktryck på många av Familjen Helsingborgs YH-utbildningar är det vissa utbildningar, framförallt inom teknik/tillverkning och bygg/fastighet, som har svårt att få tillräckligt många kvalificerade sökande för att fylla sina platser.

En hög volym av finansierade utbildningsplatser inom Yrkeshögskolan i Familjen Helsingborg skapar lite värde för arbetslivet om de inte fylls med studerande som sedan kan rekryteras och börja arbeta.

2. YH-acceleratorn behöver jobba med både nya YH-ansökningar och satelliter till redan pågående YH-utbildningar på andra orter

Myndigheten för Yrkeshögskolan har de senaste åren enbart haft statliga medel för att kunna bevilja ca en tredjedel av alla YH-ansökningar som skickas in till Myndigheten. Konkurrensen har hårdnat de senaste åren med fler aktörer som skickar in fler ansökningar.

I senaste ansökningsomgången till Myndigheten prioriterade dessutom Myndigheten i första hand att bevilja omsök av redan befintliga utbildningar. Det innebär att 84 % av alla nya YH-ansökningar blev avslagna. För YH-acceleratorn som i första hand arbetar med att etablera nya YH-utbildningar till Familjen Helsingborg är sannolikheten för att få igenom en tillfredställande volym av nya utbildningsplatser genom det traditionella ansökningsförfarandet relativt låg.

För att inte tappa arbetslivets engagemang och motivation gav styrgruppen YH-acceleratorn i uppdrag att aktivt matcha prioriterade kompetensbehov mot redan pågående utbildningar på andra orter, sk "satellitutbildningar". Inom Yrkeshögskolan kan en och samma utbildning fördelas på upp till tio orter så länge det finns ett bekräftat lokalt rekryteringsbehov. Startsträckan för en satellitutbildning är betydligt kortare än att ansöka om att starta en ny YH-utbildning. Ansökningar om att flytta studieplatser till en ny ort behandlas löpande av Myndigheten för Yrkeshögskolan och kräver inte samma arbetsinsats då utbildningen redan är beviljad och finansierad. Under projektfasen har YH-acceleratorn bidragit till att starta fyra satelliter i Familjen Helsingborg:

Glas-och Metallingenjör i Helsingborg som är satellit till Yrkeshögskolan i Lerum

Produktionsutvecklare Industri 4.0 i Landskrona som är satellit till Yrkesakademien i Örnsköldsvik

Processtekniker i Perstorp som är satellit till Yrkeshögskolan Syd i Olofström

Specialistundersköterska äldres hälsa/ohälsa i Höganäs som är satellit till Yrkeshögskolan i Kristianstad

För att kunna vidareutveckla arbetet med satelliter undersöker Helsingborgs stad möjligheten att kunna etablera ett YH Campus med ändamålsenliga lokaler för satellitutbildningar. Båda dessa lärdomar visar tydligt att lösningen på ett behov genererar nya utmaningar och projektidéer.

En annan lärdom från projektet är att om problemet man försöker lösa är tillräckligt angeläget för projektets deltagare och målgrupper kommer de att engagera sig. Kompetensutmaningen är ett reellt tillväxthinder för många företag idag vilket skapar motivation att hitta lösningar hos både företag, utbildningsaktörer, politiker och tjänstemän.

Jag tycker att arbetsprocessen för Familjens test-och utvecklingsprojekt har fungerat väldigt smidigt. Det har varit enkla och tydliga ansöknings-och rapportmallar att fylla i. Fokus har handlat om att testa och utveckla snarare än att rapportera och teorisera. Jag gillar enkelheten i modellen för test-och utvecklingsprojekt och hoppas fler kommuner tar chansen att testa idéer för utvecklad samverkan som bidrar till ökad kvalitet för Familjen Helsingborgs invånare, företag och besökare.

Jessica Skantze

Projektledare YH-acceleratorn Familjen Helsingborg

jessica.skantze@helsingborg.se

0709-72 83 41

